

Uusi alku 6

Savonlinnan Tuomiokirkko 17.2.2010

Jeesus parantaa spitaalisen

Mark 1:39-45

Edellä olemme kuulleet, kuinka Jeesus kutsui ensimmäiset opetuslapsensa, Simonin, Andreaan, Jaakobin ja Johanneksen. Sen jälkeen hän viipyi päivän ja yön Simonin kotona Kapernaumissa ja paransi hänen anoppinsa ja sen jälkeen monia muita kapernaumlaisia sairaita. Aamulla Jeesus kuitenkin lähti salaa pois. Hän ei halunnut jumittua vain Kapernaumiin, sillä hänen piti saarnata muissakin kaupungeissa ja kylissä.

Galilean kiertue

Tästä Markuksen evankeliumi jatkuu.

Ja hän meni ja saarnasi heidän synagoogissaan koko Galileassa ja ajoi ulos riivaajat.
(Mark 1:39)

Jeesus siis teki samaa koko maakunnassa, kuin mitä hän oli tehnyt Kapernaumissa. Kun hän tuli johonkin kaupunkiin tai kylään, hän meni synagoogaan ja saarnasi ja opetti siellä. Sen lisäksi hän karkotti ihmisistä pahoja henkiä.

Tässä kohdassa nousee mieleen se, kuinka Jeesus arvosti järjestäytyntä uskontoa. Hän kävi yleisessä ja julkisessa rukoushuoneessa. Hän ei perustanut jotain omaa kotikirkkoaan tai lahkoan. Hän oli opettamassa samaa Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumalaa ja hänen tahtoaan, jota rukoiltiin synagoogissa sapattina. Hän luki ja selitti samoja pyhiä kirjoja kuin mitä julkisessa ja järjestäytyneessä uskonnonharjoituksessa luettiin ja selitettiin.

Tämä on hyvä muistaa nykyisenä aikana, jolloin individualismi nostaa päätään, varsinkin uskon asioissa. Jokaisen pitäisi itse saada muovata oma uskontonsa ja aiempaa pyhempi lahkonsa ja järjestäytyntä uskonto olisi väistämättä pahasta; varsinkin ”kansankirkko”.

Mutta Jeesukselle synagoogalaitos oli hänen kansankirkkonsa. – Tosin huonostihan hänen sen kanssa kävi, kun sen johtajat ristiinnaulitsivat hänet. Mutta itse hän ei rikkonut välejänsä järjestäytyneeseen uskontoon.

Eikö? – Eikö hän viimeistään Jerusalemin temppelissä aivan tietoisesti rikkonut välinsä ”kansankirkkoonsa”, kun ryntäsi temppeliin ja kaatoi uhrikyyhkysten myyjien penkit ja niiden ostamiseen käyvien rahojen vaihtopöydät?

No oli miten oli, Jeesus opetti synagoogissa ja teki sen tavalla, joka kosketti ja jota jaksoi kuunnella.

Spitaalisen viimeinen toivo

Ja hänen tykönsä tuli pitalinen mies, rukoili häntä, polvistui ja sanoi hänelle: "Jos tahdot, niin sinä voit minut puhdistaa". (Mark 1:40)

Spitali on vakava ihosairaus. Juutalaisessa kulttuurissa se teki kantajastaan saastaisen, tietenkin siksi, että tauti tarttui, mutta myös siksi, että spitaalinen oli uskonnollisessa mielessä saastainen, kelvoton palvelemaan Jumalaa.

Spitaaliset eristettiin muista. Heidän piti kantaa mukanaan kilikelloa ja huutaa: ”Saastainen, saastainen on tulossa.” Kasvot piti peittää, ettei pahanhajuinen hengitys häiritsisi muita ja irvokkaaksi paisunut naama pelottaisi. Omaiset toivat spitaaliselle ruokaa kaupungin ulkopuolelle. Jos hän tuli kaupungin muurin sisäpuolelle, oli seurauksena ankara rangaistus.

Todella ankea, syrjäytynyt elämä, eikä toivoa paremmasta.! Spitaalia ei tosin pidetty parantumattomana, ei ainakaan Vanhassa testamentissa (ks. 3 Moos 14), vaikkakin siitä parantumisesta pidettiin hyvin vaikeana (4 Moos 12; 2 Kun 5:7). Rabbit vertasivat myöhemmin spitaalisen parantumisesta kuolleen heräämiseen henkiin. Lääketieteellisessä mielessä ei tuon aikaisilla keinoilla oikeaa spitaalia varmaankaan saanut parannettua; eikä nykylääkkeilläkään pitkälle ehtinyt spitali kai parane.

Nyt tämä kurja, toivoton, täysin syrjäytynyt mies tuli Jeesuksen luo, rukoili häntä ja polvistui hänen eteensä. Se kertoo, että mies piti Jeesusta jumalallisena. Juutalainen ei nimittäin polvistu kenenkään ihmisen edessä, vielä vähemmän rukoilee ketään ihmistä.

Spitalisen uskosta

Samalla miesparka vetosi Jeesuksen valtaan: ”Jos tahdot, niin sinä voit minut parantaa.” Hän siis uskoi Jeesukseen.

Aiemmin olen selittänyt, että uskoon kuuluu ainakin kolme aspektia: 1) tietoa, 2) myöntymistä, 3) luottamusta. Selitys sopii tähänkin tapaukseen.

1) Mies ensinnäkin tiesi uskossaan jotain Jeesuksesta. Hän oli kuullut, kuka Jeesus on ja miten hän on kyennyt auttamaan muita kurjia. Ehkä hän oli aiemmassa elämässään kuullut Raamatun opetusta ja osasi sen perusteella ounastella, että Jeesus olisi luvattu Messias.

2) Toiseksi spitalinen myöntyi uskoon. Ei hän voinut järjellään eikä tunteillaan olla varma siitä, että Jeesus haluaisi auttaa tai kykenisi auttamaan. Silti hän piti kiinni tästä viimeisestä mahdollisuudesta, myöntyi siihen.

3) Kolmanneksi spitalinen luotti Jeesukseen. Hän laittoi kaiken sen varaan, että Jeesus voisi auttaa häntäkin.

Monesti juuri epätoivoiset ihmiset uskovat Jeesukseen: hankkivat tietoa hänestä, myöntyvät, luottavat. Kun omalta kyvyltä parantaa elämä ja tormistautua ei voi enää odottaa mitään, silloin on valmis kääntymään Jeesuksen puoleen. Silloin on mahdollista heittäytyä luottamaan niinkin epätodennäköisen totuuden varaan, että tämä juutalainen mies on jumalallinen ja hänellä on valta auttaa minua, jos hän tahtoo.

Mutta viisaat ja osaavat ja rikkaat ja terveet ja tyytyväiset eivät sellaiseen lähde. Onhan ihmisen viisaus ja osaaminen ja rikkaus ja tyytyväisyys osoittanut sen, ettei kukaan ihminen voi olla jumalallinen. Jumala on ehkä kiva asia, mutta jokaisen on luotava itse itselleen oma jumalansa. Jos muuta luulee, on turhasta kiihkoileva typerys.

Mutta tällä spitaalisella ei enää ollut varaa sellaiseen ajatteluun: ”Jos tahdot, sinä voit minut parantaa.” Hän näki Jeesuksessa Pelastajan.

Sääli on jumalallista

Niin Jeesuksen kävi häntä sääliksi, ja ojentaen kätensä hän kosketti häntä ja sanoi hänelle: "Minä tahdon; puhdistu". (Mark 1:41)

Matteuksen evankeliumissa kerrotaan, että Jeesuksessa heräsi ihan noin yleisesti ottaen sääli kohtaamiaan ihmisiä kohtaan:

Kun hän näki väkijoukot, hänet valtasi sääli, sillä ihmiset olivat näännyksissä ja heitteillä, kuin lammaislauma paimenta vailla. Silloin hän sanoi opetuslapsilleen: "Satoa on paljon, mutta sadonkorjaajia vähän. Pyytäkää siis herraa, jolle sato kuuluu, lähettämään väkeä elonkorjuuseen." (Matt. 9:36–38)

Sääli ei ole sairautta, kuten joskus sanotaan. Sääli on Jumalan ominaisuus. Profeetta Hesekielin kirjassa kuvataan koskettavasti Jumalan tuntoja, kun hän miettii sitä, miten hänen lampaansa, Israelin kansa, oli jätetty heitteille:

Minun laumani on hajonnut, kun se on jäänyt paimenetta, ja minun lampaani ovat joutuneet petojen suihin, kun ne ovat joutuneet erilleen laumastaan. Minun lampaani harhailevat pitkin vuoria, pitkin korkeita kukkuloita, ne ovat hajaantuneet joka puolelle maata, eikä kukaan kaipaa eikä etsi niitä.

Sen tähden, paimenet, kuulkaa Herran sana. Näin sanoo Herra Jumala: Minun lampaani ovat joutuneet petojen saaliiksi. Minun lampaani ovat joutuneet kaikenlaisten petojen suihin, koska kukaan ei ole niitä kainnut, koska paimeneni eivät ole tunteneet murhetta niistä. Paimenet ovat pitäneet huolta vain itsestään, minun laumastani he eivät ole huolehtineet. - -

Näin sanoo Herra Jumala: Minä etsin itse lampaani ja pidän niistä huolen. Niin kuin paimen pitää huolta lampaistaan, kun ne ovat hajaantuneet hänen ympäriltään, niin minä huolehdin lampaistani ja haen ne turvaan kaikkialta, minne ne sumuisena ja synkkänä päivänä ovat kaikonneet. (Hes. 34:5–8; 11–12)

Koska Jeesus oli Jumalan Poika, hänellä oli tällainen sääli tuota syrjäytynyttä spitaalis-raukkaa kohtaan. Siksi hän kosketti saastaista, pelkäämättä yhtään itse saastuvansa ja sanoi: "Minä tahdon, puhdistu."

Ja heti (eythys) pitäli lähti hänestä, ja hän puhdistui.

Ja varoittaen häntä ankarasti hän laski hänet heti menemään

ja sanoi hänelle: "Katso, ettet puhu tästä kenellekään mitään (Mark 1:42–44)

Tässä kohdassa on jälleen Markuksen lempisana, "heti" (*eythys*), jonka v. 1938 Uusi testamentti kääntää hölmösti "kohta". Mutta ei se tapahtunut kohta, vaan heti. Spitaali hävisi ja miehen iho oli taas terve ja siloinen; mätä ja visva ja paiseet olivat hävinneet.

Ankara kieltö

Jeesuksen jatkotoiminta on aika outoa. Juuri äsken hän on ollut täynnä sääliä, mutta nyt hän kieltää miestä, kieltää ankarasti. Yhdellekään ihmiselle ei saisi kertoa, mitä oli tapahtunut.

Miksi Jeesus toimi noin? Eikö hänen sanomansa kannalta olisi ollut parempi, jos tieto hänen parantajan kyvyistään olisi levinnyt mahdollisimman laajalle ja siitä olisi eläviä todisteita ympäri Galileaa?

Jeesus tiesi, että loppujen lopuksi se ei olisi hyvä. Hirmuinen kohu ja suosio saisi liikkeelle sellaiset kansanjoukot, että saarnaamisesta ja opettamisesta ei tulisi mitään, sillä väkijoukko kohkaisi vain parantumisista.

Tässä Jeesus toimi toisella tavalla kuin nykyiset äärikarismaattiset ryhmät. Niissä hehkutetaan parantumiskertomuksia. Tarkoituksena on juuri saada isot väkijoukot liikkeelle ja massahysteria aikaan. Kun sellainen on saatu aikaan, väkijoukkoja on helppo ohjailta; ainakin jos ei pidä Jumalan sanan opettamista olennaisena, vaan tyytyy hurmokselliseen huokailuun ja viirien liehuttamiseen.

Jeesus piti Jumalan sanan opettamista tärkeimpänä, siksi hän pyrki välttämään parantamishmeistä syntyvän kohun.

Luultavasti Markuksen painottaman ”Messias-salaisuuden” taustana on muutakin. Usko ei synny ihmeistä, vaan hiljaisesta Jeesukseen tutustumisesta. Uskon ydin on nimittäin muualla kuin ihmeissä. Se on Jeesuksessa itsessään. Siinä että hän on enemmän kuin ihmeeparantaja; hän on Jumalan Poika. Ja hänen varsinainen salaisuutensa on ristin kärsimyksen, kuoleman ja ylösnousemuksen kautta saavutettu yhteys Taivaalliseen Isään.

Luulisin, että tätäkin Jeesus ajoi takaa kieltäessään parannettua puhumasta kenellekään koko asiasta. Siksi hän kielsi *ankarasti* ja jatkoi

”Todisteeksi heille”

. . . vaan mene ja näytä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi se, minkä Mooses on säätänyt, todistukseksi heille”. (Mark. 1:44)

Taustana on Mooseksen lain käsky spitaalistsista. 3 Mooseksen kirjan luku 13 on kokonaisuudessaan ohjeita ja käskyjä siitä, kuinka spitaali tunnistetaan ja kuinka sen voidaan todeta parantuneen. Luvussa 14 on ohjeita ja käskyjä siitä, kuinka spitalista parantunut otetaan takaisin seurakunnan yhteyteen ja puhdistetaan kultillisesta saastaisuudesta. Monimutkaisten menojen jälkeen oli toimitettava uhri:

”Pappi uhratkoon sitten syntiuhrieläimen. Näin hän poistaa puhdistettavan ihmisen saastaisuuden. Sen jälkeen teurastettakoon polttouhrieläin, ja pappi polttakoon eläimen ja ruokauhrin alttarilla. Kun pappi on toimittanut sovitukset, parantunut on puhdas. (3. Moos. 14:19–20)

Tässä tapauksessa puhdistusmenot olivat oikeastaan tarpeettomat. Jeesus oli jo parantanut ja puhdistanut spitaalisen omalla, Messiaalle kuluvalle papillisella vallalla. Juutalaisen papin luona käyminen oli tarpeellista vain ”todisteeksi heille”, ts. merkiksi, jonka perusteella yhteisökin hyväksyisi miesparan jälleen joukkoonsa. Hän tarvitsi tuollaisen virallisen todisteen ja siksi hänen piti käydä vielä papin luona, vaikka varsinainen parantaja ja puhdistaja oli Jeesus.

Mutta samalla sanat ”todistukseksi heille” sisältävät toisenkin merkityksen. Käydessään papin luona mies samalla olisi juutalaisille todisteena siitä, että nyt heidän keskuuteensa oli tullut oikea,

Jumalan asettama pappi, Messias. Hän saattoi parantaa ja puhdistaa saastaisen eli tehdä sen, mitä Vanhan testamentin papeilta odotettiin mutta mihin he eivät pystyneet.

Jeesuksesta todistamisesta

Mutta mentyään pois tämä rupesi laajalti julistamaan ja asiasta tietoa levittämään, niin ettei Jeesus enää saattanut julkisesti mennä kaupunkeihin, vaan oleskeli niiden ulkopuolella autioissa paikoissa; ja kaikkialta tultiin hänen tykönsä. (Mark. 1:45)

Miehen kokema parantuminen ja puhdistuminen oli hänelle niin valtava ilo, ettei hän pystynyt pitämään sitä salaisuutena. Hänhän oli nyt yhteiskuntakelpoinen! Hän oli pelastunut, ei ainoastaan sairaudesta, vaan myös hylkiönä olosta, yksinäisyydestä, toivottomuudesta ja uskonnollisesta saastaisuudesta! Ei niin valtavaa, äkillistä ja täydellistä muutosta hyvään yksinkertaisesti pysty pitämään salassa! Mies ei kuitenkaan kertonut siitä vain lähipiirilleen (ehkä hänelle ei hylkiönä edes ollut lähipiiriä), vaan alkoi ”joka puolella kuuluttaa ja levittää tietoa tapahtuneesta” (v. 1992 käännös).

Ainakin viidennessä herätysliikkeessämme oli menneinä vuosina sellainen vika, että aitojen uskovien oletettiin aktiivisesti ”todistavan Jeesuksesta”, missä vain pystyivät. Tästä seurasi monille (minullekin) kovia paineita. Koko elämä saattoi olla yhtä ”todistamista”. Tämä tunne ja elämän perusviritys johti siihen, että todistamisella yritettiin ansaita Jumalan hyväksyntää; sitä, että pyhitys olisi timmissä kunnossa.

Eihän sellaisesta mitään tule. Ihminen joutuu lain alle, menettää ilmaisen armon ja uskon ja kaiken lisäksi antaa ahdistuneella olemuksellaan täysin väärän todistuksen Jeesuksesta.

Jos sinä olet tällaisen tunnelman vallassa, niin mieti tätä kohtaa. Aito todistus Jeesuksesta on mahdollista vasta silloin, kun se on niin suuri ilo, ettei sitä pysty pitämään sisällään. Jos sinulla ei sellaista iloa ole, niin pysy vaiti. Jeesus juuri käskää sinua pysymään vaiti. Kyllä hänellä on muita, jotka hoitavat sen puolen, sellaisen lahjan saaneita. Ja sellaisen viran saaneita; niin kuin me Teuvo V. Riiikosen kanssa täällä studiolla.

Sanotaanhan Roomalaiskirjeessä

Mutta töitä tekeväille ei lueta palkkaa armosta vaan ansioista. (Room 4:4)

Jos sinusta Jeesuksesta todistaminen on työtä, yritystä ansaita riittävä pyhyiden taso, niin lopeta heti, hyvä ihminen!

Roomalaiskirje jatkaa:

mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi (Room 4:5)

Sinun tehtäväsi ei siis ole Jeesuksesta todistaminen ja yritys ansaita sillä yhtään mitään. Sinun tehtäväsi on uskoa. Kehen? Häneen, joka hyväksyy armosta yhteyteensä syntisen ja jumalattoman, kunhan sellainen vain uskoo Jeesuksen tuomaan vanhurskauteen. Sinutkin. Mutta ne, jotka raatavat ansaitakseen pyhyiden todistamalla, ne ovat kadottaneet uskon vanhurskauden.

Jeesus joutuu lopettamaan Galilean kierteensa

Tuon entisen spitaalisen todistamisinto sai aikaan, että Jeesus joutui lopettamaan Galilean kierteensa. Hän ei enää voinut mennä kaupunkiin, ei ainakaan julkisesti synagoogiin opettamaan. Hänen oli oleskeltava kaupunkien ulkopuolella autoissa paikoissa; ehkä lähetettävä salaa oppilaitaan kaupunkiin hakemaan ruokaa.

Tässä Jeesukselle kävi vähän samoin kuin spitaalisille: oli piileskeltävä. Ei tosin hyljeksynnän, vaan liian suosion vuoksi.

Se oli aivan todellinen ja vakava kiusa, jota voisi verrata vaikkapa siihen, miten Elviksen olisi käynyt, jos hän olisi uransa huipulla yrittänyt käydä Helsingissä nakkarilla. Hän ei olisi saanut nakkejaan syötyä. Tuhatpäinen väkijoukko kirkuvia tyttöjä olisi vyörynyt yli kaiken ja kaatanut Elviksen ja nakkiputkan ja sotkenut nakit sohjoon. Ehkä Elviksen opetuslapset olisivat saaneet hänet pelastettua limusiiniin, mutta ei ilman väkivaltaa.

Samasta syystä Jeesus lopetti hyvin alkaneen Galilean kierteen ja oleskeli salaa autoissa paikoissa kaupunkien lähistöllä. Mutta siitäkin sana levisi ja ihmisiä tuli kaikkialta hänen luokseen.